

HOTĂRÂREA CURȚII (ședință plenară)
12 octombrie 2004*

Peter Paul și alții
împotriva
Bundesrepublik Deutschland

[cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare formulată de Bundesgerichtshof (Germania)]

„Instituții de credit – Sistem de garantare a depozitelor – Directiva 94/19/CE – Directivele 77/780/CEE, 89/299/CEE și 89/646/CEE – Măsuri de supraveghere de către autoritatea competentă în scopul protecției depunătorilor – Răspunderea autorităților de supraveghere pentru pierderile cauzate de o supraveghere defectuoasă”

Cauza C-222/02

În cauza C-222/02,

având ca obiect o cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare în temeiul articolului 234 CE, introdusă de Bundesgerichtshof (Germania), prin decizia din 16 mai 2002, primită la Curte la 17 iunie 2002, în procedura

Peter Paul,

Cornelia Sonnen-Lütte,

Christel Mörkens

împotriva

Bundesrepublik Deutschland,

CURTEA (ședință plenară)

constituită din domnul V. Skouris, președinte, domnii P. Jann, C. W. A. Timmermans, A. Rosas, președinți de cameră, domnii C. Gulmann (raportor), J.-P. Puissechet, R. Schintgen, doamnele F. Macken și N. Colneric, domnii S. von Bahr și N. Cunha Rodrigues, judecători,

avocat general: doamna C. Stix-Hackl,
grefier: doamna M.-F. Contet, administrator principal,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 30 septembrie 2003,

după examinarea observațiilor prezentate:

– pentru domnul Paul și doamnele Sonnen-Lütte și Mörkens, de către K. Hasse, Rechtsanwalt

* Limba de procedură: germana.

- pentru guvernul german, de domnul W.-D. Plessing și doamna A. Tiemann, în calitate de agenți,
- pentru guvernul spaniol, de domnul E. Braquehais Conesa, în calitate de agent,
- pentru guvernul irlandez, de domnul D. J. O’Hagan, în calitate de agent, asistat de domnul A. M. Collins, BL,
- pentru guvernul italian, de domnul I. M. Braguglia, în calitate de agent, asistat de doamna P. Palmieri, avvocato dello Stato,
- pentru guvernul portughez, de domnii L. I. Fernandes și L. Máximo dos Santos, în calitate de agenți,
- pentru Guvernul Regatului Unit, de domnul K. Manji, în calitate de agent, asistat de domnul M. Hoskins, *barrister*,
- pentru Comisia Comunităților Europene, de domnul G. Zavvos, în calitate de agent, asistat de către B. Wägenbaur, Rechtsanwalt,

după ascultarea concluziilor avocatului general, prezentate în ședința din 25 noiembrie 2003,

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Cererea de pronunțare a unei hotărâri preliminare privește interpretarea articolelor 3 și 7 din Directiva 94/19/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 30 mai 1994 privind sistemele de garantare a depozitelor (JO L 135, p. 5), precum și interpretarea mai multor dispoziții din prima Directivă 77/780/CEE a Consiliului din 12 decembrie 1977 privind coordonarea actelor cu putere de lege și a actelor administrative privind inițierea activității instituțiilor de credit și exercitarea acesteia (JO L 322, p. 30), din Directiva 89/299/CEE a Consiliului din 17 aprilie 1989 privind fondurile proprii ale instituțiilor de credit (JO L 124, p. 16), precum și din a doua Directivă 89/646/CEE a Consiliului din 15 decembrie 1989 de coordonare a actelor cu putere de lege și a actelor administrative privind inițierea activității instituțiilor de credit și exercitarea acesteia și de modificare a Directivei 77/780 (JO L 386, p. 1).

2 Această cerere a fost prezentată în cadrul unor litigii între domnul Paul și doamnele Sonnen-Lütte și Mörkens (denumiți în continuare „Paul ș.a.”) pe de o parte, și, pe de altă parte, Bundesrepublik Deutschland, căreia aceștia îi solicită acordarea de compensații pentru transpunerea tardivă a Directivei 94/19 și pentru supravegherea defectuoasă a unei bănci de către Bundesaufsichtsamt für das Kreditwesen (Oficiul federal pentru supravegherea instituțiilor de credit, denumit în continuare „Bundesaufsichtsamt”).

Cadrul juridic

Reglementarea comunitară

3 Al douăzeci și patrulea considerent din Directiva 94/19 prevede:

„prezenta directivă nu poate avea drept rezultat faptul că statele membre sau autoritățile lor competente sunt răspunzătoare față de depunători, în măsura în care au asigurat introducerea și recunoașterea oficială a unuia sau a mai multor sisteme de garantare a depozitelor sau a uneia sau mai multor instituții de credit care să asigure compensarea sau protejarea depunătorilor, potrivit condițiilor prevăzute în prezenta directivă”.

4 Articolul 3 din Directiva 94/19 prevede:

„1. Fiecare stat membru se asigură că, pe teritoriul său, sunt introduse și recunoscute oficial unul sau mai multe sisteme de garantare a depozitelor. [...]

[...]

2. În cazul în care o instituție de credit nu se conformează obligațiilor care îi revin în calitate de membră a unui sistem de garantare a depozitelor, sunt notificate autoritățile competente care au emis autorizația și care, în colaborare cu sistemul de garantare, adoptă toate măsurile necesare, inclusiv impunerea de sancțiuni, pentru a se asigura că instituția de credit își respectă obligațiile.

3. În cazul în care măsurile respective nu reușesc să asigure respectarea obligațiilor de către instituția de credit, în cazul în care dreptul intern permite excluderea unui membru și cu acordul expres al autorităților competente, sistemul poate notifica, cu un preaviz de cel puțin 12 luni, intenția sa de a exclude instituția de credit din sistem. Depozitele plasate înainte de expirarea preavizului continuă să fie acoperite în întregime de sistem. În cazul în care, la data expirării preavizului, instituția de credit nu s-a conformat obligațiilor sale, sistemul de garantare poate proceda la excludere, după ce a obținut acordul expres al autorităților competente.

4. În cazul în care dreptul intern permite și cu acordul expres al autorităților competente care au emis autorizația, o instituție de credit exclusă dintr-un sistem de garantare a depozitelor poate continua să accepte depozite în cazul în care, înainte de excludere, a prevăzut mecanisme de garantare care asigură depunătorilor o protecție al cărei nivel și arie de aplicabilitate sunt cel puțin echivalente cu cele oferite de către sistemul recunoscut oficial.

5. În cazul în care o instituție de credit a cărei excludere este propusă în conformitate cu alineatul (3) nu poate prevedea alte mecanisme care să respecte condițiile menționate la alineatul (4), autoritățile competente care au emis autorizația trebuie să o revoce de îndată”.

5 În temeiul articolului 7 din Directiva 94/19:

„1. Sistemele de garantare a depozitelor prevăd că depozitele agregate ale fiecărui depunător sunt acoperite până la valoarea de 20 000 ECU, în caz de indisponibilitate a depozitelor.

[...]

3. Prezentul articol nu aduce atingere menținerii sau adoptării unor dispoziții care oferă o acoperire mai mare sau mai cuprinzătoare a depozitelor. Sistemele de garantare a depozitelor pot, în special, să acopere complet anumite tipuri de depozite din motive de natură socială.

[...]

6. Statele membre se asigură că drepturile depunătorilor la compensație pot face obiectul unei acțiuni a depunătorului împotriva sistemului de garantare a depozitelor.”

6 Conform articolului 14 alineatul (1) din Directiva 94/19, „statele membre pun în aplicare actele cu putere de lege și actele administrative necesare aducerii la îndeplinire a prezentei directive până la 1 iulie 1995”.

Reglementarea națională

7 Articolul 6 alineatele (3) și (4) din Gesetz über das Kreditwesen (lege privind instituțiile de credit, denumită în continuare „KWG”), în versiunea aplicabilă acțiunii principale (rezultată în urma modificării din 9 septembrie 1998, BGBl. 1998 I, p. 2776), prevede:

„3. Bundesaufsichtsamt poate, în cadrul misiunilor care îi sunt încredințate, să adopte împotriva instituției și a managerului acesteia măsurile adecvate și necesare pentru a preveni și remedia problemele din cadrul instituției, care ar putea să amenințe securitatea activelor care îi sunt încredințate sau să afecteze exercitarea corectă a operațiunilor bancare sau a serviciilor financiare.

4. Bundesaufsichtsamt îndeplinește misiunile care îi sunt încredințate prin prezenta lege și prin alte legi doar în interes general.”

8 Acestei ultime dispoziții îi corespunde astăzi articolul 4 alineatul (4) din Gesetz über die Bundesanstalt für Finanzdienstleistungsaufsicht (lege privind instituția federală pentru supravegherea serviciilor financiare) din 22 aprilie 2002 (BGBl. 2002 I, p. 1310).

9 Articolul 839 alineatul (1) prima teză din Bürgerliches Gesetzbuch (codul civil german, denumit în continuare „BGB”) prevede:

„Orice funcționar care, cu intenție sau din neglijență, încalcă obligațiile pe care i le impune sarcina sa față de un terț, este obligat să repare față de terț prejudiciul rezultat”.

10 Articolul 34 prima teză din Grundgesetz (lege fundamentală, denumită în continuare „GG”) prevede:

„În cazul în care o persoană, în exercitarea unei sarcini publice care îi este încredințată, încalcă obligațiile pe care i le impune sarcina sa față de un terț, răspunderea îi revine, ca principiu, statului sau colectivității în serviciul căreia se află.”

Acțiunea principală și întrebările preliminare

11 Paul ș.a. erau clienți ai BVH Bank für Vermögensanlagen und Handel AG (denumită în continuare „BVH Bank”). Această bancă primise în 1987 autorizarea Bundesaufsichtsamt, dar nu făcea parte dintr-un sistem de garantare a depozitelor. Între 1987 și 1992, aceasta a încercat în zadar să fie admisă în cadrul fondurilor de garantare a depozitelor din Bundesverband deutscher Banken eV, dar nu a urmat procedura de admitere, având în vedere că nu îndeplinea condițiile cerute.

12 În 1991, 1995 și 1997, situația financiară dificilă a BVH Bank a determinat Bundesaufsichtsamt să efectueze cercetări privind activitățile acesteia. În urma celei de-a treia cercetări, la 14 noiembrie 1997, Bundesaufsichtsamt a solicitat deschiderea unei proceduri de faliment și a retras BVH Bank autorizația de exercitare a activităților bancare.

13 Paul ș.a. deschiseseră conturi de depozite la termen la BVH Bank, la 7 iunie 1995, 28 februarie 1994 și respectiv 17 iunie 1993. În cadrul procedurii de faliment deschise în decembrie 1997, aceștia au declarat creanțe în valoare de 131 455,80 DEM, 101 662,51 DEM și respectiv 66 976,20 DEM.

14 Paul ș.a. au introdus, în fața Landgericht Bonn (Germania), acțiuni împotriva Bundesrepublik Deutschland în vederea obținerii unor compensații pentru pierderea depozitelor acestora. Aceștia au susținut că nu ar fi pierdut depozitele respective dacă Directiva 94/19 ar fi fost transpusă în termenul prevăzut la articolul 14 alineatul (1) din aceasta, adică până la 1 iulie 1995. Într-adevăr, Bundesaufsichtsamt ar fi adoptat atunci măsuri de supraveghere în privința BVH Bank înainte ca solicitanții să efectueze plăți către banca respectivă.

15 În schimb, Directiva 94/19 a fost transpusă în dreptul german doar prin Legea de transpunere a Directivei CE privind garantarea depozitelor și a Directivei CE referitoare la compensarea investitorilor, din 16 iulie 1998 (BGBl. 1998 I, p. 1842), intrată în vigoare la 1 august 1998.

16 În primă instanță, Landgericht Bonn a considerat că transpunerea tardivă a Directivei 94/19 constituie o încălcare gravă a dreptului comunitar de către Bundesrepublik Deutschland și a condamnat-o pe aceasta să plătească fiecărui solicitant suma de 39 450 DEM, reprezentând contravaloarea a 20 000 euro, și anume suma prevăzută la articolul 7 alineatul (1) din Directiva 94/19, plus dobânda specifică.

17 În ceea ce privește prejudiciul financiar care depășește această sumă, pretențiile lui Paul ș.a. au fost respinse de Landgericht Bonn, precum și de Oberlandesgericht Köln (Germania). Conform acestor două instanțe, punerea în aplicare a unei răspunderi administrative în temeiul articolului 839 din BGB, coroborat cu articolul 34 din GG, presupune o încălcare a „obligațiilor funcției față de un terț”, adică o obligație care există în toate cazurile față de partea care a suferit prejudiciul. Acestea au considerat că acest lucru era exclus în cazul Bundesaufsichtsamt, care îndeplinește misiunile ce îi sunt încredințate doar în interes general, în temeiul articolului 6 alineatul (4) din KWG.

18 Paul ș.a. au introdus o acțiune în „revizuire” în fața Bundesgerichtshof și au solicitat ca Bundesrepublik Deutschland să fie obligată la plata de daune-interese pentru încălcarea dreptului comunitar.

19 Bundesgerichtshof observă, pe de o parte, că Paul ș.a. nu au indicat cu precizie măsurile de supraveghere care ar fi fost necesare, dar care nu au fost puse în aplicare de către Bundesaufsichtsamt. Pe de altă parte, aceasta subliniază că Bundesrepublik Deutschland nu a contestat în mod expres acuzația de comportament incorect al Bundesaufsichtsamt, ci pur și simplu a negat răspunderea, pe motiv că această autoritate își exercită misiunile doar în interes general. În această situație, Bundesgerichtshof consideră că este necesar, în scopul examinării acțiunii în „revizuire”, să se plece de la premisa că Bundesaufsichtsamt nu a executat măsurile de supraveghere care se impuneau sau că a făcut acest lucru prea târziu și că Paul ș.a. au suferit, în consecință, un prejudiciu care depășește suma ce le-a fost deja acordată în primă instanță.

20 Bundesgerichtshof consideră că este decisiv, pentru aprecierea juridică a procedurii pendinte în fața acesteia, să se stabilească dacă o normă, precum cea care figurează la articolul 6 alineatul (4) din KWG, poate, într-un mod necriticabil, să limiteze angajarea răspunderii administrative a Bundesaufsichtsamt, recunoscându-i obligațiile administrative numai în interes general – caz în care instanțele ce au intervenit anterior ar fi respins, în mod întemeiat, o răspundere a Bundesrepublik Deutschland în temeiul articolului 839 din BGB, coroborat cu articolul 34 din GG – sau dacă această dispoziție trebuie să rămână neaplicată, datorită supremației dreptului comunitar.

21 Bundesgerichtshof explică faptul că, în cazul în care Curtea ar trebui să considere că Directiva 94/19 sau alte directive din domeniul instituțiilor de credit acordă depunătorilor dreptul ca autoritățile competente să asigure măsuri de supraveghere în interesul acestora, articolul 6 alineatul (4) din KWG ar contraveni dreptului comunitar.

22 În ceea ce privește diversele directive de coordonare din domeniul bancar, la care aceasta face referire, Bundesgerichtshof precizează că, în cadrul acțiunii lor în „revizuire”, Paul ș.a. au susținut că din ansamblul directivelor respective reiese că măsurile de supraveghere bancară aveau ca obiectiv protejarea depunătorilor. Deși aceste directive, pertinente din punct de vedere al dreptului de supraveghere bancară, nu conțin nicio indicație expresă cu privire la protecția depunătorilor, acestea fac parte dintr-un sistem global de reglementare a supravegherii băncilor, care, conform lui Paul ș.a., nu ar mai avea nicio eficiență în practică, dacă Bundesaufsichtsamt, în temeiul articolului 6 alineatul (4) din KWG, și-ar exercita activitățile numai în interes general.

23 În aceste circumstanțe, Bundesgerichtshof a hotărât să suspende judecata și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

„1) a) Dispozițiile articolelor 3 și 7 din Directiva 94/19 [...] acordă depunătorului, în afara dreptului, în cazul indisponibilității depozitului său, de a fi compensat printr-un sistem de garantare a depozitelor, până la valoarea citată la articolul 7 alineatul (1), dreptul suplimentar ca autoritățile competente să pună în aplicare măsurile enumerate la articolul 3 alineatele (2)-(5) și ca acestea să procedeze, după caz, la retragerea autorizației instituției de credit?

b) în cazul acordării unui astfel de drept depunătorilor, acesta include și posibilitatea de a solicita repararea unui prejudiciu rezultat în urma unui comportament incorect al autorităților competente și care depășește valoarea citată la articolul 7 alineatul (1) din Directiva [94/19]?

2) a) Dispozițiile, citate în continuare, ale directivelor referitoare la armonizarea legislației privind supravegherea prudențială a băncilor – considerate individual sau în ansamblu și, după caz, începând din ce moment – acordă asiguraților și investitorilor drepturi în sensul că autoritățile competente ale statelor membre trebuie să pună în aplicare, în interesul acestor persoane, măsuri de supraveghere prudențială, care le sunt conferite de aceste directive, și sunt responsabile pentru orice comportament incorect,

sau Directiva [94/19] conține un set complet de norme speciale pentru toate cazurile de indisponibilitate a depozitelor?

- Prima Directivă 77/780 [...]: articolul 6 alineatul (1), al patrulea și al doisprezecelea considerent;
- A doua Directivă 89/646 [...]: articolul 3 alineatele (4)-(7), articolele 10-17, al unsprezecelea considerent;
- Directiva 89/299 [...]: articolul 7, coroborat cu articolele 2-6;
- Directiva 95/26/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 29 iunie 1995, [de modificare a Directivelor 77/780/CEE și 89/646/CEE în domeniul instituțiilor de credit, a Directivelor 73/239/CEE și 92/49/CEE în domeniul asigurării generale, a Directivelor 79/267/CEE și 92/96/CEE în domeniul asigurării de viață, a Directivei 93/22/CEE în domeniul întreprinderilor de investiții și a Directivei 85/611/CEE în domeniul organismelor de plasament colectiv în valori mobiliare (OPCVM), în vederea consolidării supravegherii prudențiale] (JO L 168, p. 7): al cincisprezecelea considerent.

b) Directivele

- 92/30/CEE a Consiliului din 6 aprilie 1992 privind supravegherea instituțiilor de credit pe o bază consolidată (JO L 110, p. 52): al unsprezecelea considerent;
- 93/6/CEE a Consiliului din 15 martie 1993 privind rata de adecvare a capitalului întreprinderilor de investiții și al instituțiilor de credit (JO L 141, p. 1): al optulea considerent;
- 93/22/CEE a Consiliului din 10 mai 1993 privind serviciile de investiții în domeniul valorilor mobiliare (JO L 141, p. 27): al doilea, al cincilea, al nouăsprezecelea, al treizeci și doilea, al patruzeci și unulea și al patruzeci și doilea considerent,

sunt un instrument de interpretare pentru a răspunde la întrebarea precedentă, indiferent dacă acestea conțin sau nu o legislație aplicabilă în speță?

3) În cazul în care Curtea ar recunoaște faptul că directivele citate sau unele dintre ele acordă asiguraților și investitorilor dreptul ca autoritățile competente să asigure, în interesul lor, măsuri de supraveghere prudențială, camera adresează următoarele întrebări:

a) dreptul unui asigurat sau investitor la punerea în aplicare, în interesul său, a măsurilor de supraveghere prudențială are un efect direct într-o acțiune introdusă împotriva statului membru în cauză, în sensul că normele naționale care se opun acestui drept nu trebuie să fie aplicate,

sau

b) un stat membru care nu a ținut seama de acest drept al asiguraților și investitorilor la transpunerea directivei este responsabil numai în temeiul principiilor de drept comunitar privind răspunderea statului?

c) În acest ultim caz, statul membru în cauză a comis o încălcare a dreptului comunitar suficient de gravă în cazul în care nu a recunoscut acordarea unui drept de punere în aplicare a măsurilor de supraveghere prudențială?

Cu privire la întrebările preliminare

24 Deși au existat îndoieli în privința anumitor observații prezentate Curții, referitoare la admisibilitatea întrebărilor preliminare, este necesar să se constate că, prin prezentarea detaliată a motivelor de la punctele 19-22 din prezenta hotărâre, Bundesgerichtshof a demonstrat de ce interpretarea normelor comunitare pe care aceasta le vizează este necesară pentru a-i permite să pronunțe o hotărâre în acțiunea principală. În plus, aceasta a expus suficient de bine cadrul juridic și factual pentru a permite Curții să îi ofere un răspuns util și pentru a oferi părților în acțiunea principală, statelor membre și Comisiei, în special, posibilitatea de a prezenta observații în conformitate cu articolul 23 din Statutul Curții de Justiție.

Cu privire la prima întrebare

25 Prin prima întrebare, Bundesgerichtshof dorește să afle, în esență, dacă Directiva 94/19, în măsura în care aceasta vizează, la articolul 3 alineatele (2)-(5), adoptarea unor măsuri de supraveghere și o obligație de retragere a autorizației acordate unei instituții de credit, se opune unei norme naționale conform căreia misiunile autorității naționale de supraveghere a instituțiilor de credit sunt îndeplinite doar în interes general, ceea ce exclude, conform dreptului național, posibilitatea persoanelor particulare de a solicita repararea prejudiciilor cauzate de o supraveghere defectuoasă din partea acestei autorități.

26 În această privință, trebuie amintit faptul că Directiva 94/19 vizează instituirea, indiferent de localizarea depozitelor în cadrul Comunității, a unei protecții a depunătorilor în cazul indisponibilității depozitelor constituite la o instituție de credit care face parte dintr-un sistem de garantare a depozitelor.

27 Într-o astfel de situație, dreptul la compensare al depunătorilor este reglementat de dispozițiile articolului 7 alineatele (1)-(6) din această directivă. Acest articol stabilește, la alineatul (1), valoarea maximă a compensației pe care un depunător o poate solicita în temeiul directivei, fiind precizat, la alineatul (3) din același articol, faptul că statele membre pot prevedea, în dreptul lor național, dispoziții care oferă depunătorilor o acoperire mai mare sau mai cuprinzătoare a depozitelor. Articolul 7 alineatul (6) din Directiva 94/19 obligă statele membre să se asigure că dreptul la compensație al depunătorilor, astfel cum este definit, în special, la alineatele (1) și (3), poate face obiectul unei acțiuni a depunătorului împotriva sistemului de garantare a depozitelor.

28 Articolul 3 alineatele (2)-(5) din aceeași directivă prevede obligația autorităților competente, care au emis autorizația instituțiilor de credit, să se asigure, în cooperare cu sistemul de garantare a depozitelor, că instituțiile de credit respective își îndeplinesc obligațiile în calitate de membri ai sistemului de garantare a depozitelor și să adopte, dacă este cazul, în condițiile menționate la alineatul (5), o decizie de revocare a autorizației instituției de credit în cauză.

29 Obiectivul articolului 3 alineatele (2)-(5) din Directiva 94/19 este de a le garanta depunătorilor faptul că instituția de credit, la care aceștia constituie depozite, face parte dintr-un sistem de garantare a depozitelor, astfel încât să asigure dreptul acestora la o compensație în cazul unei indisponibilități a depozitului lor, în conformitate cu normele prevăzute de respectiva directivă și, în special, la articolul 7 din aceasta. Aceste dispoziții servesc astfel numai la introducerea și buna funcționare a unui sistem de garantare a depozitelor, astfel cum este prevăzut de Directiva 94/19.

30 În aceste condiții, astfel cum au subliniat guvernele care au prezentat observații în fața Curții, precum și Comisia, în cazul în care este asigurată compensarea depunătorilor, în cazul indisponibilității depozitelor acestora, astfel cum prevede Directiva 94/19, articolul 3 alineatele (2)-(5) din aceasta nu acordă depunătorilor dreptul ca autoritățile competente să asigure, în interesul acestora, măsurile de supraveghere.

31 Această interpretare a Directivei 94/19 este susținută de al douăzeci și patrulea considerent al acesteia, care exclude faptul că aceasta poate avea ca efect angajarea răspunderii statelor membre sau a autorităților competente ale acestora față de depunători, din moment ce acestea au asigurat compensarea sau protejarea depunătorilor în condițiile prevăzute de directivă.

32 Prin urmare, trebuie să se răspundă la prima întrebare că, în măsura în care este asigurată compensarea depunătorilor, prevăzută de Directiva 94/19, articolul 3 alineatele (2)-(5), aceasta nu poate fi interpretată ca opunându-se unei norme naționale conform căreia misiunile autorității naționale de supraveghere a instituțiilor de credit sunt îndeplinite doar în interes general, ceea ce exclude, conform dreptului național, posibilitatea persoanelor particulare de a solicita repararea prejudiciilor cauzate de o supraveghere defectuoasă din partea acestei autorități.

Cu privire la a doua întrebare

33 Prin a doua întrebare, Bundesgerichtshof dorește să afle, în esență, dacă Directivele 77/780, 89/299 și 89/646, în măsura în care acestea conțin norme privind supravegherea instituțiilor de credit, se opun unei norme naționale conform căreia misiunile autorității naționale de supraveghere a instituțiilor de credit sunt îndeplinite doar în interes general, ceea ce exclude, conform dreptului național, posibilitatea persoanelor particulare de a solicita repararea prejudiciilor cauzate de o supraveghere defectuoasă din partea acestei autorități.

34 În această privință, trebuie să se observe, în primul rând, că Directivele 77/780, 89/299 și 89/646 au fost grupate în cadrul Directivei 2000/12/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 20 martie 2000 privind inițierea și exercitarea activității instituțiilor de credit (JO L 126, p. 1), acestea fiind codificate de către legiuitorul comunitar, având în vedere că au fost modificate substanțial în repetate rânduri.

35 Aceste trei directive au fost adoptate în temeiul articolului 57 alineatul (2) din Tratatul CE [devenit, după modificare, articolul 47 alineatul (2), CE], conform căruia, în vederea facilitării accesului la activitățile independente și la exercitarea acestora, Consiliul adoptă directive de coordonare a actelor cu putere de lege și a actelor administrative ale statelor membre cu privire la accesul la activitățile respective și la exercitarea acestora.

36 Din primul considerent al Directivei 89/646, astfel cum se amintește în al patrulea considerent al Directivei 2000/12, reiese că armonizarea pe care aceasta o introduce constituie un instrument esențial pentru realizarea pieței interne, atât în ceea ce privește libertatea de stabilire, cât și libertatea de a presta servicii, în sectorul instituțiilor de credit.

37 Din al patrulea considerent al Directivei 89/646, astfel cum se amintește în al șaptelea considerent al Directivei 2000/12, reiese că abordarea adoptată de legiuitor în domeniul instituțiilor de credit constă în realizarea unei armonizări esențiale, necesare și suficiente pentru a asigura recunoașterea reciprocă a autorizațiilor și a sistemelor de supraveghere prudentială,

făcând astfel posibilă acordarea unei autorizații unice, recunoscute în întreaga Comunitate, și aplicarea principiului supravegherii prudențiale de către statul membru de origine.

38 În anumite considerente ale directivelor la care se face referire în a doua întrebare, literele (a) și (b), se afirmă într-o manieră generală, că unul din obiectivele armonizării prevăzute vizează protejarea depunătorilor.

39 În plus, Directivele 77/780, 89/299 și 89/646 impun autorităților naționale anumite obligații de supraveghere față de instituțiile de credit.

40 Contrar afirmațiilor lui Paul ș.a., nici existența unor astfel de obligații și nici faptul că printre obiectivele directivelor în cauză se numără și cel de protejare a depunătorilor nu conduc în mod necesar la concluzia că aceste directive vizează crearea unor drepturi în favoarea depunătorilor în cazul unei indisponibilități a depozitelor acestora, cauzată de o supraveghere defectuoasă din partea autorităților competente.

41 În această privință, trebuie, în primul rând, să se observe că Directivele 77/780, 89/299 și 89/646 nu conțin nicio normă expresă care acordă astfel de drepturi depunătorilor.

42 În continuare, armonizarea prevăzută de Directivele 77/780, 89/299 și 89/646, care are ca fundament articolul 57 alineatul (2) din tratat, se limitează la ceea ce este esențial, necesar și suficient pentru a asigura recunoașterea reciprocă a autorizațiilor și a sistemelor de supraveghere prudențială, făcând astfel posibilă acordarea unei autorizații unice, recunoscute în întreaga Comunitate, și aplicarea principiului supravegherii prudențiale de către statul membru de origine.

43 Cu toate acestea, coordonarea normelor naționale, referitoare la răspunderea autorităților naționale față de depunători în cazul unei supravegheri defectuoase, nu pare necesară în vederea obținerii rezultatelor descrise la punctul precedent.

44 În plus, asemenea dreptului german, în anumite state membre este exclus ca autoritățile naționale de supraveghere a instituțiilor de credit să poată fi responsabile în privința persoanelor particulare, în cazul unei supravegheri defectuoase. Se susține, în special, că această reglementare este întemeiată pe considerații care țin de complexitatea supravegherii bancare, în cadrul căreia autoritățile au obligația de a proteja o pluralitate de interese, printre care se numără cel al stabilității sistemului financiar.

45 În cele din urmă, prin adoptarea Directivei 94/19, legiuitorul comunitar a introdus o protecție minimă a depunătorilor în cazul unei indisponibilități a depozitelor acestora, care este garantată, de asemenea, în cazul în care indisponibilitatea depozitelor ar putea fi cauzată de o supraveghere defectuoasă din partea autorităților competente.

46 În aceste condiții, trebuie să se constate, astfel cum au susținut statele membre și Comisia, care au prezentat observații în fața Curții, că Directivele 77/780, 89/299 și 89/646 nu pot fi interpretate în sensul că acestea acordă depunătorilor drepturi în cazul unei indisponibilități a depozitelor acestora, cauzată de o supraveghere defectuoasă din partea autorităților naționale competente.

47 Având în vedere considerentele anterioare, trebuie să se răspundă la a doua întrebare că Directivele 77/780, 89/299 și 89/646 nu se opun unei norme naționale conform căreia misiunile

autorității naționale de supraveghere a instituțiilor de credit sunt îndeplinite doar în interes general, ceea ce exclude, conform dreptului național, posibilitatea persoanelor particulare de a solicita repararea prejudiciilor cauzate de o supraveghere defectuoasă din partea acestei autorități.

Cu privire la a treia întrebare

48 A treia întrebare, care a fost adresată numai în cazul unui răspuns afirmativ sau parțial afirmativ la primele două întrebări, vizează o eventuală angajare a răspunderii statului în temeiul principiilor dreptului comunitar, în cazul unei supravegheri defectuoase din partea autorităților naționale competente.

49 Din jurisprudență reiese că răspunderea statului pentru încălcarea unei norme de drept comunitar poate fi angajată numai în cazul în care, în special, norma de drept încălcată are ca obiect conferirea de drepturi persoanelor particulare (a se vedea hotărârile din 5 martie Brasserie du pêcheur și Factortame, C-46/93 și C-48/93, Rec., p. I-1029, punctul 51; din 8 octombrie 1996, Dillenkofer ș.a., C-178/94, C-179/94 și C-188/94–C-190/94, Rec., p. I-4845, punctul 21, și din 4 decembrie 2003, Evans, C-63/01, p. I-14447, punctul 83).

50 Din răspunsurile oferite la primele două întrebări rezultă că Directivele 94/19, 77/80, 89/299 și 89/646 nu acordă drepturi depunătorilor în cazul indisponibilității depozitelor acestora, cauzată de o supraveghere defectuoasă din partea autorităților naționale competente, din moment ce este asigurată compensarea depunătorilor, prevăzută de Directiva 94/19.

51 În aceste condiții și din aceleași motive ca și cele pe care se întemeiază răspunsurile respective, directivele citate anterior nu pot fi considerate drept conferind persoanelor particulare, în cazul indisponibilității depozitelor acestora, cauzată de o supraveghere defectuoasă din partea autorităților naționale competente, drepturi care ar putea angaja răspunderea statului pe baza dreptului comunitar.

Cu privire la cheltuielile de judecată

52 Întrucât procedura are, în raport cu părțile din acțiunea principală, un caracter incidental față de procedura din fața instanței de trimitere, este de competența acestei instanțe să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a depune observații în fața Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (ședință plenară) hotărăște:

1) Din moment ce este asigurată compensarea depunătorilor, prevăzută de Directiva 94/19/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 30 mai 1994 privind sistemele de garantare a depozitelor, articolul 3 alineatele (2)-(5) ale acesteia nu poate fi interpretat ca opunându-se unei norme naționale conform căreia misiunile autorității naționale de supraveghere a instituțiilor de credit sunt îndeplinite doar în interes general, ceea ce exclude, conform dreptului național, posibilitatea persoanelor particulare de a solicita repararea prejudiciilor cauzate de o supraveghere defectuoasă din partea acestei autorități.

2) Prima Directivă 77/780/CEE a Consiliului din 12 decembrie 1977 privind coordonarea legilor, reglementărilor și dispozițiilor administrative privind inițierea activității instituțiilor de credit și exercitarea acesteia, Directiva 89/299/CEE a Consiliului din 17

aprilie 1989 privind fondurile proprii ale instituțiilor de credit, precum și a doua Directivă 89/646/CEE a Consiliului din 15 decembrie 1989 de coordonare a actelor cu putere de lege și a actelor administrative privind inițierea activității instituțiilor de credit și exercitarea acesteia și de modificare a Directivei 77/780 nu se opun unei norme naționale conform căreia misiunile autorității naționale de supraveghere a instituțiilor de credit sunt îndeplinite doar în interes general, ceea ce exclude, conform dreptului național, posibilitatea persoanelor particulare de a solicita repararea prejudiciilor cauzate de o supraveghere defectuoasă din partea acestei autorități.

Semnături.